

ירושלים ויבנה מסרבות להיות אויבות: התמודדויות הפוכות עם חורבן

לפני חורבנו, הבריה יוחנן בן זכאי את עצמו – ועמו דרך חיים שלמה – אל מחוץ לירושלים, והעביר הכול לישיבה ביבנה. מאז משמשים השרידים תזכורת מתמדת לכך, שגם אם העולם שצמח מתוך ההריסות היה עשיר ביותר – תמיד משהו חסר (ג'ונתן רוזן, התלמוד והאינטרנט, עמ' 40)

Bavli, Gittin 55b-56a

1.
Abba Sikra the head of the biryoni in Jerusalem was the son of the sister of Rabban Yohanan ben Zakkai. [The latter] sent to him saying, Come to visit me secretly.

He came.

He [Rabban Yohanan] said to him, How long are you going to carry on in this way and kill all the people with starvation?

He replied: What can I do? If I say a word to them, they will kill me.

He said: Devise some plan for me to escape. Perhaps I shall be able to save a little.

He said to him: Pretend to be ill, and let everyone come to inquire about you. Bring something evil smelling and put it by you so that they will say you are dead. Let then your disciples get under your bed, but no others, so that they shall not notice that you are still light, since they know that a living being is lighter than a corpse.

2.

He did so.

Rabbi Eliezer went under the bier from one side and Rabbi Yehoshua from the other.

When they reached the gate, they wanted to pierce him.

He said to them: Shall [the Romans] say. They have pierced their Master?

They wanted to give him a push. He said to them: Shall they say that they pushed their Master? They opened a town gate for him. He got out.

בבלי גיטין נה, ע"ב-נו, ע"א

1.

אבא סקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה, שלח ליה: תא בצינעא לגבאי. אתא.

א"ל: עד אימת עבדיתו הכי, וקטליתו ליה לעלמא בכפנא? א"ל: מאי איעביד, דאי אמינא להו מידי קטלו לי!

א"ל: חזי לי תקנתא לדידי דאיפוק, אפשר דהוי הצלה פורתא.

א"ל: נקוט נפשך בקצירי, וליתי כולי עלמא ולישיילו בך, ואייתי מידי סריא ואגני גבך, ולימרו דנח נפשך, וליעיילו בך תלמידך ולא ליעול בך איניש אחרינא, דלא לרגשן בך דקליל את, דאינהו ידעי דחייא קליל ממיתא.

2.

עביד הכי.

נכנס בו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר.

כי מטו לפיתחא בעו למדקריה, אמר להו: יאמרו רבן דקרו!

בעו למדחפיה,

אמר להו: יאמרו רבן דחפו!
פתחו ליה בבא.

נפק.

3.

When he reached there,

he said: Peace to you, O king, peace to you, O king.

He [Vespasian] said: Your life is forfeit on two counts, one because I am not a king and you call me king, and again, if I am a king, why did you not come to me before now?

He replied: As for your saying that you are not a king, in truth you are a king, since if you were not a king Jerusalem would not be delivered into your hand, as it is written, "And Lebanon shall fall by a mighty one" (Isa. 10:34). 'Mighty one' applied only to non but a king, as it is written: "And their mighty one shall be of themselves" (Jer. 30:21) etc.; and Lebanon refers to the Sanctuary, as it says: "This goodly mountain and Lebanon" (Duet 3:25).

As for your question, why if you are a king, I did not come to you till now, the answer is that the biryoni among us did not let me.

He said to him; If there is a jar of honey round which a serpent is wound, would they not break the jar to get rid of the serpent?

He could give no answer.

Rav Yoseph, or as some say Rabbi Akiva, applied to him the verse, "[God] turns wise men backward and makes their knowledge foolish" (Isa. 44:25). He should have said to him: We take a pair of tongs and grip the snake and kill it, and leave the jar intact.

4.

At this point a messenger came to him from Rome saying, Up, for the Emperor is dead, and the notables of Rome have decided to make you head [of the State].

He had just finished putting on one boot. When he tried to put on the other he could not. He tried to take off the first but it would not come off.

He said: What is the meaning of this?

R. Yohanan said to him: Do not worry: the good news has done

3.

כי מטא להתם,

אמר: שלמא עלך מלכא! שלמא עלך מלכא!

א"ל: מיחייבת תרי קטלא, חדא, דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא! ותו, אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי?

א"ל: דקאמרת לאו מלכא אנא, איברא מלכא את, דאי לאו מלכא את לא מימסרא ירושלים בידך, דכתיב: "וְהִלְבַּנוּן בְּאֲדִיר יְפוֹל" [ישעיהו י', 34], ואין אדיר אלא מלך, דכתיב: "וְהָיָה אֲדִירוֹ מִמְנוֹ וגו'" [ירמיהו ל', 21], ואין לבנון אלא ביהמ"ק, שנאמר: "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהִלְבַּנוֹן" [דברים ג', 25];

ודקאמרת אי מלכא אנא אמאי לא קאתית לגבאי עד האידנא?

בריוני דאית בן לא שבקינן. אמר ליה: אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה, לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון? אישתיק.

קרי עליה רב יוסף, ואיתימא רבי עקיבא: "מְשִׁיב הַחֲכָמִים אַחֲזֵר וְדַעְתָּם יִסְכַּל" [ישעיהו מד', 25], איבעי ליה למימר ליה: שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה, וחביתא שבקינן לה.

4.

אדהכי אתי פריסתקא עליה מרומי, אמר ליה: קום, דמית ליה קיסר, ואמרי הנהו חשיבי דרומי לאותיבך ברישא. הוה סיים חד מסאני, בעא למסימא לאחרינא, לא עייל. בעא למשלפא לאידך, לא נפק.

אמר: מאי האי?
אמר ליה: לא תצטער, שמועה

it, as it says: "Good tidings make the bone fat" (Prov. 15:30).

However, what is the remedy?

Let someone whom you dislike come and pass before you, as it is written: "A broken spirit drieth up the bones" (ibid 17:22).

He did so.

The boot went on.

5.

He said to him: Seeing that you are so wise, why did you not come to me till now?

He [Rabban Yohanan] said: Have I not told you? —

He retorted: I too have told you.

He [Vespasian] said; I am now going, and will send someone to take my place. You can, however, make a request of me and I will grant it.

He said to him: Give me Yavneh and its Wise, and the family chain of Rabban Gamaliel, and physicians to heal Rabbi Zadok.

Rav Yoseph, or as some say Rabbi Akiva, applied to him the verse, "[God] turns wise men backward and makes their knowledge foolish" (Isa. 44:25). He should have said to him:

Let them [the Jews] off this time.

He [Rabban Yohanan], however, thought that so much he would not grant, and so even a little would not be saved.

טובה אתיא לך, דכתיב: "שְׂמוּעָה טוֹבָה תְּדַשֵּׁן-עַצְמִים" [משלי טו, 30].

אלא מאי תקנתיה?

ליתי איניש דלא מיתבא דעתך מיניה ולחליף קמך,

דכתיב: "וְרוּחַ נִכְאָה תַיַבֵּשׁ גְרָם" [שם יז, 22],

עבד הכי

עייל.

5.

אמר ליה: ומאחר דחכמיתו כולי האי, עד האידינא אמאי לא אתיתו לגבאי?

אמר ליה: ולא אמרי לך?

אמר ליה: אנא נמי אמרי לך!

אמר ליה: מיזל אזילנא ואינש אחרינא משדרנא, אלא בעי מינאי מידי דאתן לך.

אמר ליה: תן לי יבנה וחכמיה, ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק.

קרי עליה רב יוסף, ואתימא רבי עקיבא: "מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲזֹר וְדַעְתָּם יִסְפָּל" [ישעיהו מד, 25],

איבעי למימר ליה לשבקינהו הדא זימנא.

והוא סבר, דלמא כולי האי לא עביד, והצלה פורתא נמי לא הוי.

6.

אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא?

יומא קמא אשקויה מיא דפארי, למחר מיא דסיפוקא, למחר מיא דקימחא, עד דרווח מיעיה פורתא.

פורתא.

6.

How did the physicians heal Rabbi Zadok?

The first day they let him drink water in which bran had been soaked; on the next day water in which there had been coarse meal; on the next day water in which there had been flour, so that his stomach expanded little by little.

הערכות (ישראליות) מודרניות לפועלו של רבן יוחנן בן זכאי

א. מיכה יוסף ברדיצ'בסקי, "אנחנו והם", המגיד תרנ"ו (ההדגשה במקור)
ולא דמסתפינא הייתי אומר כי... 'הני בריוני' היו באיזה צד שומרים אותנו יותר מדודו של אבא סקרא, ואלישע בן אבויה – יותר מבעלה של ברוריה... דא עקא, כי אצלנו נשתמר רק אותו מקרא: לעולם יהיה אדם רך כקנה ואל יהיה קשה כארז; דא עקא שנתנו להם את הארזים ואחנו לקחנו לנן את הקנים ...

לנו דרוש 'בן זכאי' חדש, שיברח מיבנה לירושלים; לנו צריכים דווקא הני בריוני ש'את רבם דקרו', כלומר ביקשו לדקור; לנו צריכים אנשים כהורדוס ובר כוכבא יותר מרבנים בעלי אבנטים, בעלי קולטורת האבנט. גדה נא לכל עמי אנכי אומר: ירושלים יבנה צרות זו לזו... קולטורת הסיף והספר לא ירדו כרוכים מן השמים כי אם צרות זו לזו.

ב. מתוך שיעור של הרב לבנון באתר ישיבת בית-אל תחת המדור "בעקבות הגירוש"

באגדות החורבן אנו מוצאים שרבי עקיבא מקשה על ריב"ז בן זכאי, לזכור הוא אדריכל, היום אולי היו קוראים לו, אדריכל הכישלון... יהיו כאלה שאולי יסמנו אותו כאדריכל הכישלון. הוא נגד הבריונים... במושגים של היום, מושג הגירוש, אולי משמיי, זיכה אותנו הקדוש ברוך הוא, אני אומר זיכה, בפריצת מלחמה ובכך שעוד רבים רבים, עשרות מונים יותר מגוש קטיף מרגישים כמגורשים... הגירוש הראשון זה הגירוש של "תן לי יבנה וחכמיה"... המשפט הזה כולל בעצם שני חלקים שאחד מוצנע והשני זה המשפט הגלוי... המשמעות היא "קח את ירושלים ותן לי את יבנה וחכמיה" זאת המשמעות, ועל זה רבי עקיבא יוצא במלוא התוקף... ואותו רבי עקיבא אנחנו מכירים אותו כמי שמנסה להרים מחדש את ירושלים.

ג. פרופ' משה קווה, אוניברסיטת בר אילן (הארץ 20.9.05)

אנחנו עדיין מאמינים שיש מצבים של רבי יוחנן בן זכאי, שיש מצבים שיבנה וחכמיה, מצילה את היהדות... זה נשמע מתנשא. אבל אני אומר כך: רבי יוחנן בן זכאי היה נגד כל הקנאים, וההיסטוריה מצאה שהחכם הוא לא קנאי. המתרגז, המתלהם, לא מחזיק מעמד. הקנאים לא ניצחו במלחמה הזאת. הוא [בן זכאי] גיבור. הוא גיבור לאומי יהודי. ביהדות האמיתית, זו עם חשבון הנפש הנוקב, בר כוכבא היה משיח שקר, בר כוזיבא. ולכן היום אני אומר לציונות הדתית: אל תחפשו משיחים. אל תחפשו רבנים סמכותיים. תפנו לרוב הדומם, לרבנים האחרים, הדוממים הטובים, הנחמדים.

ד. זאב גלילי, מקור ראשון (http://www.zeevgalili.com/?p=245)

הציונות מראשית דרכה הציבה כאידיאל דווקא את המרד ביוחנן בן זכאי. לא עם של תלמידי ישיבה, חיוורים ומדולדלי גוף נוסח "המתמיד" של ביאליק. אלא עם צעיר, בריא בגופו כבנפשו, נועז ונכון לקרב... אם נחזור לימינו. לא נעים אולי לשמוע, אבל מי שמייצג בישראל את ר' יוחנן בן זכאי, אינם חסידי העקירה אלא החרדים. הם מקיימים את האידיאל של תלמוד תורה ומתנגדים בעקביות לציונות החילונית שחתרה לעצמאות מדינית של "להיות ככל העמים".

ה. רוחמה וייס, "פראייר מי שלא לומד הלכה", YNET

יבנה, המרכז היהודי הקטן והמהפכני שהוקם בעקבות חורבן בית המקדש, הציע סדר יום חדש לעם היהודי. בית מדרש במקום בית מקדש; יבנה במקום ירושלים; חיים במגדלי הפנטזיה ההלכתית במקום חיים בהיסטוריה. יבנה דרשה מהעם היהודי לקרא מחדש את סיפור חייו ובעיקר – לקרא מחדש את מצוות ותאוות כיבוש הארץ. האבן של עוג, האבן של משה, מלחמות החשמונאים, חורבן בית המקדש – הכל בסל אחד של היהירות האנושית המבקשת לשלוט במציאות ההיסטורית. בסל השני נמצאים זקנים חכמים ועצובים שלמדו שההיסטוריה מכזבת והם מבקשים לייצר עבורינו עולם הלועג למאמץ ההיסטורי, לפוליטיקה ולצבא ובונה מגדלים פורחים באוויר בד' אמותיה של ההלכה.

ו. אריאל הירשפלד, רשימות על מקום, תל אביב 2000, עמ' 58

גלות, על פי סיפור זה, אינה מקום בעולם, אלא היא מצב, סוג של קיום אנושי. המכה, ההרס, העקירה, אינם גלות עוד; הם מחולליה. בריחת המוות של בן זכאי היא הביטוי הנוקב של מצב הנפש ברגע המכה: חרדת המוות השלם, הקרוב מאוד (דקירות הבריונים) היא מעין שער נורא אל התחום שמאחוריו, אם לא אירע המוות השלם.

ז. קובי אוז, תפילת החילוני, 24.2.2010 (YNET)

צהלת קטנוע נשמעה וממנו ירד שליח מרומא, ובידו כתב מינוי לתפקיד הקיסר. אספסיאנוס עשה פרצוף של רומאי מבסוט (תדמינו את דה נירו) והעניק לריב"ז משאלה. אחרי דין ודברים קצר, החליט הרבן לבקש מהקיסר "תן לי את יבנה ואת חכמיה" – כלומר תן לי את האינטלקטואלים, את אלה שמכירים את המצוות, שיודעים את התורה לכל עומקה. הוא לא ביקש להציל את בית המקדש, את כלי הקודש, או את הכהנים, ואפילו לא את תושבי ירושלים. ... ואני רוצה לחשוב בלב שפטיש החזק, נר ישראל, עמוד הימיני - ריב"ז, מתפלל בשבילנו בגן עדן, מתפלל בשביל כל היהודים מכל הגוונים, דתיים מכל הסוגים וחילוניים מכל הסוגים, כולם בניו (פירוש חופשי מאוד למסכת ברכות כ"ח).

לדעתי, עכשיו בממלכת ישראל השלישית (בית שלישי גלידה, לא?) כששבנו לארץ ישראל באורח פלאי, עלינו להשיל את הקליפות שהגנו עלינו בגלות ולהיות יותר ביחד בבית הכנסת הגדול הזה שנקרא ארץ ישראל. הלוואי ונהיה כולנו מזמנים לשבת על השולחן התרבותי שלנו ביחד, לא חייבים להסכים, לא חייבים לאהוב הכל, אבל שווה שנבין שזאת משפחה וכל בניה מזמנים לשוב אל הביחדנס. ורק כך, ללא פלגנות ובדלנות, נגלה 70 פנים לתורה. אמן ואמן.

בבלי גיטין נה, ע"ב-נו, ע"א

א.

אבא סיקרא, ראש בריוני ירושלים, בן אחותו של רבן יוחנן בן זכאי היה. שלח לו [רבן יוחנן לאבא סיקרא] בוא אלי בצינעה.

בא.

אמר לו: עד מתי תעשו כך ותהרגו את כל העולם ברעב? אמר לו: מה אעשה, שאם אומר להם כך, יהרגו אותי. אמר לו: אני רואה תקנה לי שאצא [מן העיר] אפשר שתהיה בזה הצלה מועטה.

אמר לו [אבא סיקרא]: עשה עצמך חולה, ויבואו כל העולם וישאלו בשלומך, ותביא משהו מסריח ותניח אצלך ויאמרו שנחה נפשך.

ויכנסו תחתך [תחת מיטתך] תלמידך ולא יכנס תחתך אף אדם אחר, כדי שלא ירגישו שאתה קל, שהם יודעים שהחיים קלים מן המתים.

ב.

עשה כך.

נכנס תחתיו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר.

כשהגיעו לפתח [שער העיר], רצו [הבריונים] לדקור אותו. אמר להם יגידו "את רבם דקרו"! ביקשו לדחוף אותו, אמר להם: יגידו "את רבם דחפו".

פתחו את השער.

יצא.

ג.

כשהגיע לשם

אמר [ר' יוחנן] "שלום עליך המלך! שלום עליך המלך!" אמר לו [אספסיאנוס] אתה מחויב שתי המתות, אחת מפני שאיני מלך ואתה קורא לי מלך, ועוד, אם מלך אני עד עכשיו למה לא באת אלי?

אמר לו [רבן יוחנן על] שאומר אתה שאין אתה מלך, אמת מלך אתה, שאם אינך מלך, לא נמסרת ירושלים בידך, שכתוב: "וְהִלְבְּנוּן בְּאֲדִיר פּוֹל" (ישעיהו י, 34) ואין אדיר אלא מלך, שכתוב "וְהָיָה אֲדִירו מִמֶּנּוּ [וימשלו מקרבו יצא] ירמיה ל, 21] ואין לבנון אלא בית המקדש שנאמר: "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן" [דברים ג, 25].

ועל שאתה אומר אם מלך אני מדוע לא באת אלי עד כה, הבריונים שיש בתוכנו לא הניחו לנו.

אמר לו [אספסיאנוס]: אילו [הייתה] חבית של דבש ונחש כרוך עליה, לא היו שוברים את החבית בשביל [להרוג את ה]נחש?

שתק [ריב"ז].

קרא עליו רב יוסף ויש אומרים שהיה זה רבי עקיבא: "מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲרֵי וְדַעְתָּם יִסְכְּלוּ" [ישעיהו מד, 25],

א.

אבא סקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה, שלח ליה: תא בצינעא לגבאי.

אתא.

א"ל: עד אימת עבדיתו הכי, וקטליתו ליה לעלמא בכפנא? א"ל: מאי איעביד, דאי אמינא להו מידי קטלו לי!

א"ל: חזי לי תקנתא לדידי דאיפוק, אפשר דהוי הצלה פורתא.

א"ל: נקוט נפשך בקצירי, וליתי כולי עלמא ולישיילו בך, ואייתי מידי סריא ואגני גבך, ולימרו דנח נפשך, וליעיילו בך תלמידך ולא ליעול בך איניש אחרינא, דלא לרגשן בך דקליל את, דאינהו ידעי דחייא קליל ממיתא.

ב.

עביד הכי.

נכנס בו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר,

כי מטו לפיתחא בעו למדקריה,

אמר להו: יאמרו רבן דקרו!

בעו למדחפיה,

אמר להו: יאמרו רבן דחפו!

פתחו ליה בבא.

נפק.

ג.

כי מטא להתם,

אמר: שלמא עלך מלכא! שלמא עלך מלכא! א"ל: מיחייבת תרי קטלא, חדא, דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא! ותו, אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי? א"ל: דקאמרת לאו מלכא אנא, איברא מלכא את, דאי לאו מלכא את לא מימסרא ירושלים בידך, דכתיב: "וְהִלְבְּנוּן בְּאֲדִיר פּוֹל" [ישעיהו י, 34], ואין אדיר אלא מלך, דכתיב: "וְהָיָה אֲדִירו מִמֶּנּוּ וגו'" [ירמיהו ל, 21], ואין לבנון אלא ביהמ"ק, שנאמר: "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן" [דברים ג, 25];

ודקאמרת אי מלכא אנא אמאי לא קאתית לגבאי עד האידנא?

בריוני דאית בן לא שבקינן.

אמר ליה: אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה, לא היו שוברים את החבית בשביל דרקון?

אישתיק.

קרי עליה רב יוסף, ואיתימא רבי עקיבא: "מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲרֵי וְדַעְתָּם יִסְכְּלוּ" [ישעיהו מד, 25],

איבעי ליה למימר ליה: שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה, וחביתא שבקינן לה.

היה עליו לומר [לאספסיאנוס] – נוטלים אנו צבת, ולוקחים הנחש והורגים אותו ואת החבית, אנו עוזבים.

ד.

אדהכי אתי פריסתקא עליה מרומי, אמר ליה: קום, דמית ליה קיסר, ואמרי הנהו חשיבי דרומי לאותיבך ברישא. הוה סיים חד מסאני, בעא למסימא לאחרינא, לא עייל. בעא למשלפא לאידך, לא נפק. אמר: מאי האי?

ד.

בינתיים הגיע שליח מרומא, אמר לו [לאספסיאנוס] קום, שמת הקיסר, והחליטו האנשים החשובים מרומא להושיבך בראש. היה [אספסיאנוס] נועל נעל אחת, רצה לנעול את האחרת, לא נכנסה. רצה לשלוף את הראשונה, לא נשלפה. אמר: מה זה?

אמר ליה: לא תצטער, שמועה טובה אתיא לך, דכתיב: "שְׁמוּעָה טוֹבָה תִּדְשֹׁן-עֵצִים" [משלי טו, 30]. אלא מאי תקנתיה? ליתי איניש דלא מיתבא דעתך מיניה ולחליף קמך, דכתיב: "וְרוּחַ נְכָאָה תִיַבֵּשׁ גֶרֶם" [שם יז, 22], עבד הכי עייל.

אמר לו [ריב"ז] אל תצטער, שמועה טובה באה לך שכתוב: "שְׁמוּעָה טוֹבָה תִּדְשֹׁן עֵצִים" [משלי טו, 30] אלא מה תקנתו? יביא אדם שאין דעתך נוחה ממנו ויחלוף לפניך, שהרי כתוב: "וְרוּחַ נְכָאָה תִיַבֵּשׁ גֶרֶם" [שם יז, 22]. עשה כך נכנסה [נעלו].

ה.

אמר ליה: ומאחר דחכמיתו כולי האי, עד האידנא אמאי לא אתיתו לגבאי? אמר ליה: ולא אמרי לך? אמר ליה: אנא נמי אמרי לך! אמר ליה: מיזל אזילנא ואינש אחרינא משדרנא, אלא בעי מינאי מידי דאתן לך. אמר ליה: תן לי יבנה וחכמיה, ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק. קרי עליה רב יוסף, ואתימא רבי עקיבא: "מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲרֵי וְדַעְתָּם יִסְכְּלוּ" [ישעיהו מד, 25], איבעי למימר ליה לשבקינהו הדא זימנא. והוא סבר, דלמא כולי האי לא עביד, והצלה פורתא נמי לא הוי.

ה. אמר לו, ומאחר שחכמים אתם כל כך, מדוע לא באתם אלי?

אמר לו [ריב"ז] ולא אמרתי לך?

אמר לו [אספסיאנוס] אני גם כן אמרתי לך. הולך אני לרומא [ליטול את משרת הקיסר] ואדם אחר שולח אני [להמשיך את המצור]. אלא בקש ממני דבר ואתן לך: אמר לו [ריב"ז] תן לי יבנה וחכמיה, ושושלתו של רבן גמליאל ורפואה לרפא את רבי צדוק.

קרא עליו רב יוסף ויש אומרים שהיה זה רבי עקיבא: "מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲרֵי וְדַעְתָּם יִסְכְּלוּ" [ישעיהו מד, 25], היה עליו לומר לאספסיאנוס. היה עליו לומר לו שיעזוב אותם בפעם הזאת. והוא סבר שמא כל זה לא יעשה וגם הצלה מועטה לא תהיה.

ו.

אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא? יומא קמא אשקויה מיא דפארי, למחר מיא דסיפוקא, למחר מיא דקימחא, עד דרווח מיעיה פורתא פורתא.

ו. רפואה שמרפאת את רבי צדוק מהי? ביום הראשון השקו אותו מי סובין, למחרת מים עם קמח מעורב בסובין למחרת מי קמח עד שרווחו מעיו מעט מעט.